Nr. 29 Koźmin, środa dnia 11 kwietnia 1923 r. Rok 36

ORĘDOWNIK URZĘDOWY
POWIATU KOŹMIŃSKIEGO

Przedpłata: miesięcznie 1800 mkp. | Wychodzi w środy i soboty | Ogłoszenia: mm 1-łam. 100 mkp.

Dział urzędowy

Nr. 144. **Dotyczy utworzenia przymusowego cechu zawodowego kowalsko—ślusarskiego na powiat Koźmiński z siedzibą w Koźminie.**

Podaję niniejszem do wiadomości, że **orzeczenie za — względnie przeciw założeniu cechu przymusowego kowalsko — ślusarskiego na powiat Koźmiński ze siedzibą w Koźminie należy mi piśmiennie do najpóźniej 25 kwietnia 1923 r.** przesłać wzgl. wspomniane orzeczenie ustnie od 10. do 25 kwietnia r. b. od godziny 9—1 przedpołudniem w Starostwie, pokój Nr. 3. podać.

Wzywam zatem wszystkich kowali i ślusarzy tutejszego powiatu, do przesłania dokładnych oświadczeń, czy są za — względnie przeciw założeniu cechu przymusowego kowalsko — ślusarskiego.

Przy sprzeciwach a mianowicie kowali i ślusarzy zamieszkałych w komisarycznym obwodzie w Borku należy podać powód n. p. zła komunikacja i t. d. i zaznaczyć na oświadczeniu wzgl. wykazie głosowań.

Nadmieniam, że tylko takie oświadczenia będą przyjęte, z których jasno wynika, że dana osoba jest za względnie przeciw założeniu danego cechu. **Orzeczenia przesłane po upływie oznaczonego terminu, przyjmowane nie będą.**

Panowie burmistrzowie i przełożeni gmin wiejskich zechcą powyższe interesowanym podać natychmiast do wiadomości.

— Nr. dz. 900/23. St. I. —

Pogorzela, dnia 5 kwietnia 1923 r.

Starosta, w zast. Andrzejczak
Starszy Sekretarz powiatowy

Nr. 145. **Dotyczy utworzenia przymusowego cechu zawodowego obuwniczego na powiat koźmiński z siedzibą w Koźminie.**

Podaję niniejszem do wiadomości, że **orzeczenia za — względnie przeciw założeniu cechu przymusowego obuwniczego na powiat koźmiński ze siedzibą w Koźminie należy mi piśmiennie do najpóźniej** 25. kwietnia 1923 r. przesłać wzgl. wspomniane orzeczenie ustnie od 10. do 25. kwietnia od godziny 9—1 przedpołudniem w Starostwie — pokój Nr. 3. podać.

Wzywam zatem wszystkich obuwników tutejszego powiatu z wyłączeniem komisarycznego obwodu Borku do przesłania dokładnych oświadczeń, czy są za — wzgl. przeciw założeniu cechu przymusowego obuwniczego.

Nadmieniam, że tylko takie oświadczenia będą przyjęte, z których jasno wynika, że dana osoba jest za — wzgl. przeciw założeniu danego cechu. **Orzeczenia przesłane w upływie oznaczonego terminu przyjmowane nie będą.**

Panowie burmistrzowie w Koźminie i Pogorzeli oraz pp. przełożeni gmin wiejskich zechcą powyższe interesowanym podać natychmiast do wiadomości. Nr. dz. 898/23 St. I. —

Koźmin, dnia 5 kwietnia 1923 r.

Starosta, w z. Andrzejczak.
Starszy Sakretarz powiatowy.

Nr. 146. **Obwieszczenie dotyczące wiosennej ochrony ryb.**

Przypominam przepisy istniejące o ochronie wiosennej rybostanu w wodach otwartych podług §§ 106, 107, 108 Ustawy Rybackiej z dnia 11 maja 1916 r. oraz rozporządzeń prezesa rejencji poznańskiej z dnia 11 października 1917 i prezesa rejencji bydgosgiej **z dnia 2 kwietnia 1917, że czas ochrony połowu ryb obowiązuje od 20 kwietnia do 31 maja 1923 r.**

Nr. dz. 1427/23 St. I. —

Koźmin, dnia 5 kwietnia **1923** r.

Starosta, w z. Andrzejczak.

Nr. 147. W ślad za ogłoszeniem mojem w Orędowniku nr. 28, poz. 138 z dnia 7 kwietnia 1923, podaję do publicznej wiadomości, **że lustracja koni, przeznaczonych na wystawę Rolniczo-Przemysłową w Poznaniu, mającą się odbyć w czasie od 23 czerwca do 1 lipca 1923 odbędzie się w wtorek, dnia 17 kwietnia 1923 r. o godzinie 8-mej rano na Nowym-Rynku (Targowisku) w Koźminie.**

Panów Burmistrzów, Komisarzy Obwodowych, Sołtysów gmin i dworów, proszę o powyższem interesowanych powiadomić. — Nr. dz. 1499/23 St. II. —

Koźmin dnia 10 kwietnia 1923 r.

Starosta, Czarnecki

Nr. 148. **Obwieszczenie!**

Wyjazd górników i robotników z powiatu Koźmińskiego do prac w kopalniach francuskich nastąpi **w sobotę, dnia 14 kwietnia 1923 r. o godz. 5-tej rano z Koźmina do Poznania.**

Pożądani są przedewszystkiem zawodowi górnicy, którzy już kilka lat w kopalniach pracowali. Robotników do prac w kopalniach nie przekraczających lat 30 wzgl. 35 przyjmuje się 50% na ogólną liczbę zgłoszonych.

Reflektanci na wyjazd winni się stawić **w piątek, dnia 13 kwietnia br. pomiędzy godz. 2 a 4-tą po południu w Państwowym Urzędzie Pośrednictwa Pracy w Koźminie w celu wciągnięcia ich na wspólną listę i t. p.**

Do wyjazdu potrzebne jest zezwolenie z Powiatowej Komendy Uzupełnień w Gostyniu, wykaz oso-

bisty z fotografją i zaświadczenie od najbliższej władzy, potwierdzającej zgodność na wyjazd.

Zgłoszenia przyjmuje codziennie.

Państwowy Urząd Pośrednictwa Pracy.

Koźmin, dnia 10. kwietnia 1923 r.

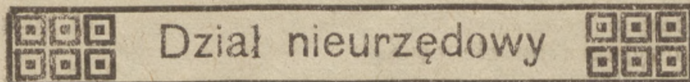
Starosta. w z. Andrzejczak
Starszy Sekretarz powiatowy

Obwieszczenia innych władz.

Nr. 149. Następna konferencja P. P. sołtysów gminnych odbędzie się **w poniedziałek, dnia 16 kwietnia 1923 r. popoł. o godzinie 3-ciej** w tutejszym lokalu urzędowym.

Pogorzela, dnia 7 kwietnia 1923.

Komisarz Obwodowy.
Szatkowski.

Dział nieurzędowy

Sprawy polskie

Rozstrzelanie Prałata Butkiewicza. Moskwa, 31. 3. Prałat Butkiewicz został dnia 31 marca rozstrzelany.

NAJWIĘKSZE POTĘGI ŚWIATA PRZECIWKO BOLSZEWJI.

Warszawa, 29. 3. W poselstwie sowieckiem w Warszawie zjawili się wczoraj nuncjusz apostolski Lauri i poseł Stanów Zjednoczonych Gibson, którzy złożyli na ręce p. Oboleńskiego energiczny protest przeciw wyrokowi sowieckiemu w sprawie ks. arcyb. Cieplaka. Oboleński przyrzekł zakomunikować swemu rządowi treść protestów obu posłów. Dzienniki zapowiadają, że również poseł niemiecki w Warszawie otrzymał polecenia swego rządu, aby w tutejszem poselstwie sowieckiem założył podobny protest,

Nowe kanały w Polsce.

Minister robót publicznych opracowuje projekty następujących kanałów żeglownych Kraków—Ujście Sanu, Kraków—Spytkowice, Łódź—Łęczyca—Warszawa—Modlin, Łęczyca—Gopło—Toruń z odgałęzieniem do Poznania i kanału węglowego z zagłębia przez Częstochowę do Łodzi. W budowie jest mały kanał obwodowy pod Warszawą łącznie z budową portów rzecznych w Żeraniu i na Saskiej Kępie pod Warszawą.

Wiadomości pozamiejscowe

Gniezno przeciw zbrodniarzom bolszewickim. Pod egidą Magistratu, Rady Miejskiej, Cechów, Ligi Katolickiej i wszystkich organizacyj społeczno narodowych odbyła się w drugie święto wielkanocne na tak zwanej „Bożej Roli" pomiędzy katedrą a kościółkiem Św. Jerzego, olbrzymia manifestacja przeciwko wyrokowi na ks. arcybiskupa Cieplaka i 14 księży. Do wielutysięcznych rzesz przemówił ks. prałat Krzeszkiewicz podkreślając bezczelność gwałtu zadawanego przez żydowski komunizm na przedstawicielach katolicyzmu i polskości. Następnie przemówił przewodniczący Rady Miejskiej dyrektor A. Śmielecki i wezwał obecnych do uchwalenia odczytanej przez niego rezolucji, która brzmi: „Zgromadzeni na Bożej Roli w drugie święto Wielkiejnocy obywatele Gniezna i okolicy podnoszą z kolebki narodu polskiego jednomyślny protest przeciwko barbarzyńskiemu wyrokowi siepaczy żydowsko-komunistycznych na J. E. ks. Arcybiskupa Cieplaka i 14-tu księży. Wyrok śmierci na jego czcigodnej osobie i na ks. Prałacie Butkiewiczu, to ohydny mord, ubrany w pozory prawa, który zamierza wykonać żydowski komunizm, nasz wróg śmiertelny, pragnący zagłady Kościoła i Polski. Apelujemy do Rządu ażeby w myśl akcji zapowiedzianej przez pana Prezydenta Ministrów podjął jaknajenergiczniejsze kroki, któreby przyniosły ratunek czcigodnym Męczennikom. Nie godzimy się też na zmianę wyroku w jakiejkolwiek bądź formie, lecz żądamy natychmiastowego uwolnienia zasądzonych, i prosimy Rząd, ażeby w tym kierunku dołożył wszelkich starań, nie cofnął się przed niczem i nie godził się na wymianę czcigodnych Zasądzonych na tutejszych komunistów. W razie wykonania wyroku, chociaż złagodzonego, żądamy represji na komunistach żydach w naszej Ojczyźnie a mianowicie kary śmierci za komunistyczną antypaństwową działalność.

Poznań. III. Targ Poznański skupi najpoważniejszych przedstawicieli przemysłu i hurtu całej Polski. Eksponaty targowe umieszczone będą na wielkich terenach wystawowych, liczących 250 000 mtr. kw., w tem ca. 30 000 w budynkach. Celem osiągnięcia jaknajwiększej przejrzystości podzielone są eksponaty na główne grupy, które rozpadają się znowu na poddziały. Eksponaty w następujący sposób rozdzielone będą na terenach targowych. Na placu przy Wieży Górnośląskiej: w dwóch pawilonach pobankowych umieszczone będą wyroby przemysłu tekstylnego, konfekcyjnego i kuśnierskiego, w Wieży Górnośląskiej wystawiać będą firmy automobilowe, elektrotechniczne i oświetleniowe.

Nowa hala zawierać będzie przemysł metalowy. Pozatem umieszczone będą na Placu przy Wieży Górnośląskiej pod gołem niebem maszyny wszelkiego rodzaju.

Na placu Prezydenta Drewskiego: Pierwsza hala przeznaczona jest dla wyrobów precyzyjnych, ceramicznych, szklanych i kamiennych, garbarskich, szewskich i rymarskich, wyrobów galanterji i zabawek, wytworów przemysłu papierniczego, litograficznego, i księgarskiego, surowców i różnych oraz wreszcie dla ziemiopłodów i przetworów rolniczych. W hali drugiej wystawione będą artykuły spożywcze i używcze, meble i wyroby, koszykarskie araz instrumenty muzyczne.

Ścisłe przestrzeganie przez Urząd Targowy zasady wspólnego grupowania eksponatów według branż powoduje, że III. Targ Poznański umożliwi szybkie zorjentowanie się w podaży, której wielki wybór i różnorodność na nim pozwolą każdemu pokryć zapotrzebowania swoje po korzystnych albowiem konkurencyjnych cenach.

Targ otwarty będzie od 29 kwietnia do 5 maja rb.

Toruń. (Tragedja, jakich dziś wiele.) W składzie piekarskim przy ul. Mickiewicza pewna mała dziewczynka ukradła bochenek chleba. Zauważył to właściciel składu i wysłał za znanem mu dzieckiem urzędnika policji w celu spisania protokułu. Wchodzący do oznaczonego mieszkania urzędnik zastał rodzinę, składającą się z 6 osób przy spożywaniu obiadu, składającego się z chleba, przed chwilą skradzionego i surowych kartofli, do czego popijano wodę. Ojciec rodziny chory i bez pracy, matka niezdolna do jakiegokolwiek zajęcia. Urzędnik oczywiście zamiast spisać protokół, wraca do piekarza, proponując mu zapłatę skradzionego chleba z własnej kieszeni, wspominając mu o tragedji, jakiej był świadkiem. Wzruszony tem piekarz posłał natychmiast głodującym 5 chlebów i nieco mąki.

Bydgoszcz. (Żonobójstwo.) W bestjalski sposób zamordowaną została Marja Spajda, żona posiedziciela ziemskiego ze Smukał pod Bydgoszczą. Znaleziono ją w oborze, dokąd morderca zawlókł swą ofiarę po do-

konaniu zbrodni. Dochodzenia śledcze dostarczyły niezbitych dowodów, obciążających męża zamordowanej, którego też przyaresztowano. Znaleziono ubranie jego zbroczone krwią, również przechowane narzędzia zbrodni, jak kawał żelaza, topór i drąg, za pomocą którego zwyrodniały człowiek pozbawił żonę życia. Ożenił się on ze swą ofiarą, wdową i znacznie od niego starszą, przed dwoma laty.

Łódź. (Za uduszenie ojca — przed 10 laty). Sąd okręgowy rozpatrywał przez dwa dni sprawę przeciwko Andrzejowi Pawełczykowi i żonie jego Bronisławie z Łodzi, oskarżonych o wspólne zamordowanie w listopadzie roku 1913 we wsi Chocianowicach sędziwego Mateusza Pawełczyka, ojca oskarżonego Andrzeja. Sprawa była już wytoczoną w roku 1914, lecz wskutek działań wojennych została przerwaną. Obecnie córka zamordowanego, a siostra oskarżonego wznowiła sprawę. W rozprawach występowało kilkadziesiąt świadków. Zatarg pomiędzy ojcem a synem i synową powstał na tle oporu ojca przeciwko natarczywemu żądaniu syna, by mu ustąpił z gospodarstwa. Małżonkowie wygrażali „staremu“ śmiercią. Pewnego rana znaleziono starego Pawełczyka powieszonego. Śledztwo stwierdziło, że nie popełnił samobójstwa, lecz został uduszony i dla zamazania zbrodni powieszony. Znaleźli się nawet świadkowie naoczni: dawny przyjaciel oskarżonego i jego — własna córka, wówczas 8 letnie dziecko. Sąd wobec tego uznał winę oskarżonych i skazał ojcobójcę na 15 lat ciężkiego więzienia, jego żonę na 10 lat.

Łódź. Wielki pożar. W piątek o godz. 12-ej w nocy wybuchł groźny pożar w grępielniku i farbiarni Towarzystwa Akcyjnego Scheibler i Grohman przy ul. Emilji 5. Pożar w mgnieniu oka ogarnął dwa olbrzymie 4-piętrowe budynki.

Godz. 2-ga m. 15. Pożar szaleje w dalszym ciągu. Do akcji ratunkowej uruchomiono wszystkie oddziały ochotniczej straży pożarnej. Pożaru dotychczas nie umiejscowiono. Straty idą w miljardy.

Ruch w Towarzystwach

Komunikat:

Członkom „Stowarzyszenia Urzędników P. K. i S. na powiat koźmiński — T. z. — w Koźminie“ komunikujemy niniejszem, że przyszłe **zebranie miesięczne Stowarzyszenia** naszego **odbędzie się w niedzielę, dnia 15. kwietnia b. r. o godz. 2-giej popołudniu na salce p. Mrozkowiaka w Koźminie.**

Porządek obrad jest następujący:

1. Zagajenie (Prezes)
2. Podanie do wiadomości nazwisk nowych członków (ref. sekr. Stow.),
3. Odczytanie protokółu z Walnego zebrania dnia 4. marca 1923 (ref. zast. sekr. Stow.
4. Komunikaty Zarządu (ref. sekr. Stow.),
5. Sprawa nabycia dla komisji oświatowo-naukowej Stow. skioptikonu (ref. Scheurich.)
6. Sprawozdanie z Kongresu Urzędników w Krakowie (ref. Andrzejczak) i dyskusja.
7. Sprawozdanie z Zjazdu Delegatów w Poznaniu 8 kwietnia 1923 r. (ref. Münzberzanka) i dyskusja.
8. Sprawa „Kasy niesienia pomocy na wypadek śmierci członków“ (ref. Kopczyński) dyskusja i uchwała.
9. Wniosek Zarządu o ekwiwalent dla 3 członków Zarządu w rodzaju zwolnienia ich od składek ref. Perdziak) i uchwała.
10. Wolne głosy.
11. Zamknięcie.

Koźmin, dnia 5 kwietnia 1923 r.

Zarząd

Prezes
Marciniec
Dyrektor szk. ogrodniczy

Sekretarz
Andrzejczak
Starszy sek. powiatowy

Zbiórka

Stow. Wojsk. Wych. odbędzie się w niedzielę, dnia 15-go b. m. o godz. 1-ej w południe na placu Zamkowym w Koźminie. Komendant IV Okręgu.

Okruchy

Część Karpat od Stryjskiego obwodu aż do granic Śląska, nosi nazwę Beskidów, i to od narodu sarmackiego Biesów, który u podnożce tych gór miał swe siedliska. Naród ten już Ptolonieusz, najdawniejszy geograf grecki, wymienia, a łaciński ziemiopis, Kluwerjusz, wylicza go pod imieniem Bastarnów naród Karpów czyli Karpianów, który pod cesarzami rzymskimi aurelianem i Dioklecjanem opuścił swe siedliska i posunął się niżej ku Dunojowi, i osiadł za zezwoleniem cesarza w Mezji (teraźniejszej Serbji.) Od tego narodu miało to pasmo gór otrzymać nazwę gór Karpackich.

W Klecku nie było wolno za rządów polskich osiedlać się żydom. Pierwsi synowie Izraela dopiero po pruskiej okupacji sprowadzili się do Kłecka, i to ze wsi Działynia pod Gnieznem, gdzie znaczna była osada żydowska.

Pod miastem Odmuchów (po niem. Ottmachan na Górnym Śląsku) znajdowała się wieś Waitz, której mieszkańcy mimo wszelkiej germanizacji, posługiwali się polskim językiem Wydał tedy biskup wrocławski Jan 1495 r. rozporządzenie, żeby się mieszkańcy tej wioski w przeciągu 5 lat nauczyli po niemiecku, gdyż w razie przeciwnym będą wypędzeni. — Byłto widocznie jakiś Krzyżacki usposobiony biskup.

Miasto Krosno w Galicji, zostało niegdyś założone przez niemieckich osadników z Krossen w Brandenburgii. Koloniści zaś sprowadzeni ze Zgorzelic — Görlitz — na dolnym Śląsku założyli miasto Gorlice w Galicji.

W Pilznie, mieście galicyjskiem, urodził się Sebastjan Petrycy, poeta i najsławniejszy lekarz owego czasu.

Pen Petrycy posiadał oprócz wielkiej biegłości w sztuce lekarskiej także i rzadką dobroć serca, albowiem wszystkich biednych darmo lecząc, zawsze zwykł mawiać: „bogaty może na zawołanie mieć 100 Petrycych, ubogi zaś żadnego“. Podczas zaopatrywania takiego biedaka, został razu jednego zawołany do wojewody z Łanczyna. Petrycy widząc jednak niebezpieczeństwo swego pacjenta, odrzekł do posłańca: „Teraz nie uczynię, a chociażby i wojewoda miał umrzeć. W tym przypadku zostawi wojewoda wielki majątek, ten biedak zaś tylko ubogie sieroty!“

Petrycy umarł 1626 r. w Krakowie.

Żarty

Młodzież jest wino szampańskie; póki zatkane to się burzy, a odetkać je tylko, to wyszumi, wywietrzeje; i nareszcie w kwas się obróci.

*

Towarzystwo ludzkie możnaby podzielić na dwie klasy, to jest: na klasę mającą więcej jedzenia niż apetytu, i na klasę mającą więcej apetytu niż jedzenia.

W poniedziałek, dnia 9-go kwietnia o godzinie 1/2 2-ej rano zasnął w Bogu w Koźminie po długich cierpieniach opatrzony św. Sakramentami nasz ukochany ojciec, dziadek i teść ś. p.

Michał Bembenek

przeżywszy 70 lat.

W ciężkim smutku pogrążeni

Dzieci i wnuki

Koźmin, Gniezno, Poznań w kwietniu 1923 r.

Pogrzeb odbędzie się w czwartek, dnia 12 kwietnia b. r. o godzinie 10-tej przedpołudniem w Gnieźnie z kościoła św. Piotra.

Msza św. za spokój duszy odprawi się w czwartek 12. b. m. o godz. 8-mej rano w kościele farnym w Koźminie.

Ogłoszenie

Lista wyborców do Izby przemysłowo-handlowej w Poznaniu dla powiatu Koźmińskiego będzie wyłożona od dnia 13 kwietnia do dnia 19 kwietnia w lokalu Magistratu Koźmin w godzinach od 8-ej do 1-szej.

Każdy wyborca winien dostarczyć dowodu na wykupiony patent.

Reklamacje przeciwko wpisom należy wnosić do Komisji Wyborczej przy Izbie przemysłowo-handlowej w Poznaniu, Aleje Marcinkowskiego 3 w przeciągu tygodnia od dnia ostatecznego wyłożenia listy wyborczej. Późniejsze reklamacje bezwarunkowo uwzględnione nie będą.

Poznań, dnia 25 marca 1923 r.

Komisarz wyborczy.
(—) Dr. Stanisław Pernaczyński.

Odwołuję i przepraszam rzuconą obelgę na nauczycielską siłę pomocniczą p. Ratajczyka z Kurowa powiatu Ostrowskiego.
Marjanna Robakowska,
Kromolice.

Znaleziono dnia 8-go b. m. **mniejszą ilość pieniędzy**
Zgłoszenia
Stoińska, Koźmin

Próżne ule z normalną miarą
sprzeda tanio
rektor STENZEL
w Pogorzeli.

Pocztówki
narodowe i inne
poleca w wielkiem wyborze
Księgarnia i skład papieru
J. Kraszewskiej, Koźmin
(Administracja Orędownika)

Wszelkie druki
wykonuje jaknajszybciej
Zakład Graficzny
Edw. Kraszewski, Koźmin.

PAPIEROSY
Ganowicza i Wieklińskiego, Drostego
i wszelkie towary kolonialne oddaje
hurtownie
Stanisław Michalski
Koźmin, Rynek 14 — Tel. 5

Zapisujcie Orędownik

Nakładem i drukiem Edwarda Kraszewskiego w Koźminie.
Odpowiedzialność: Dział urzędowy Starostwo. Dział nieurzędowy Edward Kraszewski w Koźminie. Telefon 34